

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUS

Neuvotteleva virkamies

Suvi Ruuska

Muistio

17.4.2025

Liite 1

VN/5378/2025

**VALTIONEUVOSTON ASETUS YMPÄRISTÖKORVAUKSESTA ANNETUN
VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA****1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet**

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt CAP-suunnitelmaan muutoksia vuodelle 2025. Muutokset toimitettiin 27.6.2024 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 9.10.2024 (komission täytäntöönpanopäätös C(2024)6977).

Ympäristökorvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Ympäristökorvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 70 artiklassa. Kansallisesti ympäristökorvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 5 §:n 8 momentin, 11 §:n 5 momentin, 12 §:n 6 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (78/2023). Asetuksella säädetään ympäristösitoumuksista ja siihen sisällytettävästä alasta, ympäristösitoumuksen tilakohtaisen toimenpiteen vaatimuksista, ympäristösitoumuksen lohkokohtaisista toimenpiteistä ja niiden ehdoista, ympäristösopimuksista ja niihin sisällytettävistä toimenpiteistä, ympäristökorvauksen maksamisesta ja ympäristökorvauksen määrästä.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Luomuliitto ry:ltä, Yhdistyneet Luomutuottajat ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta ja Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Ympäristökorvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Asetukseen ehdotetaan tehtäväksi asetuksen toimeenpanossa tarpeelliseksi havaittuja täsmennyksiä. Asetuksen 13 §:n 3 momenttia muutettaisiin siten, että uusista aktiiviviljelijän hallintaan tulevista peruslohkoista olisi oltava viljavuustutkimus sitoumusvuoden loppuun mennessä. Asetuksen 66 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa säädettäisiin kerääjäkasveja koskevan lohkoakohtaisen toimenpiteen vähimmäistason vaatimuksista. Muutos mahdollistaisi kerääjäkasveja koskevan lohkoakohtaisen toimenpiteen valinnan viljelijälle, joka toteuttaa ehdollisuuden viljelykiertovaatimusta viljelyn monipuolistamisella. Lisäksi säädettäisiin tarkemmin alan lisäämisestä ympäristösitoumukseen.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

5 § 1 mom.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin aloihin, joita saadaan lisätä ympäristösitoumukseen valtion talousarvion määrärahatilanne huomioon ottaen, eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) 16 a §:ssä tarkoitettu korvauskelpoiseksi hyväksytyt ala. Momentti vastaisi näin sisällöltään ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta vuonna 2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (46/2025) 1 §:ää.

13 § 3 mom.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että uusista aktiiviviljelijän hallintaan tulevista peruslohkoista olisi oltava viljavuustutkimus sitoumusvuoden loppuun mennessä. Ehdotettu muutos toisi viljelijälle lisää joustoa tilanteisiin, joissa hän hankkii uutta viljelyalaa. Muutos mahdollistaisi uusien peruslohkojen lisäämisen sitoumukselle siten, että aktiivinen ruuantuotanto olisi mahdollista ensimmäisestä viljelyvuodesta lähtien.

66 § 6 mom.

Asetuksen 66 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa säädettäisiin kerääjäkasveja koskevan lohkoakohtaisen toimenpiteen vähimmäistason vaatimuksista. Ehdotetulla muutoksella otettaisiin huomioon Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1384/2022) muutos 867/2024, joka tuli voimaan 1.1.2025 ja jonka perusteella viljelijän on mahdollista valita viljelykiertovaatimuksen sijasta viljelyn monipuolistaminen. Muutos mahdollistaisi kerääjäkasveja koskevan lohkoakohtaisen toimenpiteen valinnan viljelijälle, joka toteuttaa ehdollisuuden viljelykiertovaatimusta monipuolistamisella. Muutos yksinkertaistaisi tukiehtoja viljelijän kannalta.

5. Taloudelliset vaikutukset

Ympäristökorvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Vuoden 2025 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 275,716 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,331 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 152,385 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus määrarahasta on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Ympäristökorvauksen osuus momentin määrarahasta on noin

188,630 miljoonaa euroa. Lisäksi momentilla 30.20.43 on noin 230 miljoonaa euroa vuodelta 2024 siirtyvää määrärahaa.

Ympäristökorvaukseen arvioidaan tarvittavan vuoden 2025 tukihausta aiheutuviin maksuihin noin 189 miljoonaa euroa.

Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon. Asetusehdotukseen sisältyvällä säännösehdotuksella (5 §:n 1 momentti) voi olla vähäisiä määräraha vaikutuksia, jotka konkretisoituvat erikseen annettavan valtioneuvoston asetuksen kautta (valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta). Valtioneuvoston asetuksen antamisen yhteydessä otetaan huomioon korvauksiin vuosittain käytettävissä oleva valtion talousarvion määräraha. Vuotta 2025 koskien on annettu valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta (46/2025).

Ympäristökorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäästösten, valtion talousarvion ja henkilötövuosien puitteissa.

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta annettiin 3 lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö ja Ruokavirasto, joilla ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

7. Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

8. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 12.5.2025.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.